

دیدگاه

سید فرهاد افشارزاده

دکترای مدیریت آموزشی و عضو هیات علمی دانشگاه

منشور مدارس کارآمد

مدرسه، لغتی سنگین، پرورن، آشنا و ملموس برای همه است که احساس نیاز به آن در همه جا وجود دارد. مدرسه جزو اولین کلمات اساسی است که کودک از والدین خویش که در اصل اولین مدرسان وی هستند یاد می‌گیرد. می‌توان گفت مدرسه مساوی انسان و انسان مساوی زندگی است و یا به عبارت دیگر ارتقاء انسان ارتقاء مدرسه را به دنبال دارد و برعکس.

توجه به مدرسه توجه به انسان و بی توجهی به مدرسه بی مهری به انسان است. حال در کنار مدرسه واژه کارآمد قرار گرفته است، که اهمیت و توجه به موضوع دو چندان می‌شود با پیدایش عبارت مذکور سمت و سوی مدرسه در گستره وسیع آن جهت دار می‌شود. مدرسه کارآمد، انسان کارآمد و حرفه‌ای تربیت می‌کند و انسان کارآمد مدرسه کارآمد را هدایت می‌کند، بنابراین ارتباط دو سویه و انسان کارآمدی در تبلور زندگی مشخص می‌گردد.

کار، کارآمدی و کارآفرینی نشانه ایمان، هدف خلقت انسان، طریق عبادت، باعث عزت، کسب هویت، شخصیت، اعتماد، اراده، ارزش و سعادت انسان است. از سوی دیگر کار و کارآفرینی در نظام ارزشی ما مورد تاکید ویژه قرار گرفته و همواره همراه انسان بوده و در شکل‌گیری، نوآوری، خلاقیت، تغییر و تحولات متعدد انسان و در نهایت رساندن انسان به توسعه نقش حیاتی داشته است. مدرسه کارآمد ماموریت و رسالت بزرگ دارد. مدرسه کارآمد در ایران از پیشینه قابل توجهی به جمیع جهات برخوردار است. در دوره‌های مختلف کشور، از چند هزار سال پیش مدارس کارآمد ابتدا مذهبی بعد حرفه‌ای لیکن به تعداد محدود ایجاد شده و به تربیت انسان حرفه‌ای مبادرت ورزیده‌اند. هم‌زمان با تغییرات در زندگی انسان، تغییر در ماموریت‌ها و رویکرد‌های مدارس نیز رخ داده که بعضاً این تغییرات با فراز و نشیب‌هایی همراه بوده است. هم

اکنون در سالهای اولیه قرن ۲۱ همه کشورها به سختی و با سرعت در تکاپوی آماده‌سازی مدارس خود از طریق تدوین برنامه‌ها، راهبردها و سیاست‌های جدید برای مواجهه با نیازهای در حال تغییر انسان قرن حاضر می‌باشند راهبردهای مهمی در چند سال گذشته برای بازنگری و اصلاح ساختار آموزش و مدرسه مورد توجه سیاست‌گذاران و

برنامه‌ریزان آموزش کلیه کشورهای قرار گرفته و در برگیرنده همه ابعاد آموزش و پرورش است. اصول و خط مشی‌های اساسی آموزش در قرن ۲۱ که همان پیش‌بینی و تدارک آموزش متناسب با نیاز در حال تغییر انسان است از طریق مدارس کارآمد با ایجاد دوره‌های کارآفرینی برای به قدرت رساندن دانش‌آموزان و دستیابی به استاندارد و کیفیت مناسب زندگی وضع شده است. مدرسه کارآمد با تغییر و تکنیک‌های تغییر در جهت تربیت انسان پاسخگو به خود و انسان‌های دیگر همسو شده است. مدرسه کارآمد راهبردهای آموزشی مشخص دارد که به برخی به صورت فشرده اشاره می‌شود:

■ تدوین برنامه‌های آموزشی همسو با قالب‌های موجود در جامعه و دستیابی به شهروندان متعهد و دانا.
■ مدیریتی مشارکتی در تهیه، اجرا و سنجش روش‌های ارزشیابی در ایجاد تغییر رفتار مطلوب با استفاده ویژه از نظام خود ارزشیابی و ارزشیابی توسط گروه همسالان.

■ بهبود مستمر و ارتقاء کیفیت امر یاددهی و یادگیری، برقراری ارتباط بین دانش آموز، معلم و جامعه در جهت ایجاد مالکیت روانی، چسبندگی عاطفی اجتماعی و روانی دانش‌آموزان به مدرسه، مردم...

■ تدوین بهترین روش‌های عملی برای آموزش و ادغام آن در برنامه درسی با افزایش مهارت‌های زندگی، مهارت‌های خلاقیتی و مصون‌سازی یادگیرندگان از طریق مهارت‌های خودمراقبتی.

■ برخورداری از مسئولیت‌پذیری در آموزش و برنامه‌هایی برای حفاظت از منابع و غنی‌سازی آنها (زندگی کن و زندگی را غنی تر به دیگران بسپار)

■ شناسایی جامعه در حال تغییر و حرکت متناسب با آن، یافتن زمینه‌های مشترک در جهان متنوع و در حال تغییر (درک زبان مشترک برای صلح، دوستی یگانه پرستی و احترام متقابل)

بنابراین با ملاحظه وضع موجود کشور، سرعت کشورها در اتمام اصلاحات آموزشی در جهت پاسخگویی به نیازهای انسان قرن ۲۱ زندگی پیچیده کنونی، ورود نشریه مدارس کارآمد به عرصه فرهنگ و آموزش کشور، حرکت درست، به‌جا مناسب و در خور تقدیری است که امید می‌رود این نشریه بتواند در مسیر حرکت و دستیابی به اهداف خویش آن هم در شرایط فعلی و حساس کشور

ثر بخشی قابل توجهی بر مدارس کشور گذاشته و با تبادل اطلاعات کاربردی در ارتقای وضعیت آموزشی برای تربیت انسان کارآفرین ایفای نقش و اثر گذاری نماید. شروع مبارک این جریان عظیم اطلاعاتی - آموزشی آن هم از طریق نشریه با عنوان وزین مدارس کارآمد نوید بخش توسعه جامعه آموزشی کشور است.

ورود نشریه مدارس کارآمد را به فضای آموزشی کشور تبریک گفته و امیدوارم این نشریه بتواند در همان گام‌های نخستین منشور مدارس کارآمد کشور را تهیه و ارائه کند.

در منشور مدارس کارآمد می‌تواند محورهای ذیل گنجانده شود:

منشور اول: تربیت انسان کارآفرین در همه مقاطع تحصیلی با عنایت به تدوین اساسنامه مدارس کارآمد.

منشور دوم: آموزش مهارت‌های اساسی زندگی به دانش‌آموزان و فراگیران پیش از مدرسه و حین مدرسه به عنوان شهروندان کارآفرین از طریق:

- تقویت آموزش مهارت چگونه دانستن
- تقویت آموزش مهارت چگونه عمل کردن
- تقویت آموزش مهارت چگونه زیستن
- تقویت آموزش مهارت تفاهم و همزیستی

مسالمت‌آمیز

■ آموزش مهارت کارآفرینی

منشور سوم: نهادینه کردن برنامه‌ریزی، تحقق و توسعه و اشاعه فرهنگ تحقیق و توسعه در جهت تولید معرفت و علم و ایجاد فرصت‌های لازم برای مشارکت فراگیران در امور مختلف مدارس.

منشور چهارم: شاخص‌سازی و ایجاد استانداردهای کیفی، تعهد مستمر نسبت به افزایش کیفیت برنامه‌ها، امکانات و فضاهای آموزشی

منشور پنجم: ایجاد فرصت‌های کنترل شده برای مشارکت مردم در ارتقا کیفی واحدهای آموزشی، دریافت اختیار در امور خرد مربوط به اداره مدارس کارآمد.

منشور ششم: مهندسی ساختارها در راستای بهره‌گیری از نظام‌های آموزش مجازی متناسب با هزاره سوم در راستای حفظ ارزشها و اشاعه فرهنگ خودارزیابی، خودراهبری و خودکنترلی